

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ-СТОМАТОЛОГА

Ахмеров В.Д., Буханченко О.П.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Висвітлені питання застосування інноваційних технологій у процесі підготовки майбутніх лікарів-стоматологів. Значну увагу приділено стимуляції творчої активності студентів.

Ключові слова: інноваційні методи навчання, медична освіта, професійна підготовка лікаря-стоматолога.

Реформа вищої медичної освіти в Україні націлена на підготовку спеціаліста високої професійної компетенції, здатного забезпечити сучасний рівень медичних послуг. Якість медичної освіти має відповідати високим міжнародним вимогам.

Вирішення цього завдання залежить від якості викладання і потребує нових форм раціоналізації навчального процесу. Велика увага при цьому надається інтерактивним методам навчально-іноваційним технологіям, що стимулюють самопідготовку, творчу активність, комунікативні здібності студентів-медиків.

Сучасний загальноосвітній стандарт професійної підготовки лікаря призначений вирішувати за формування професійної компетентності та клінічного мислення. Орієнтація освіти на новітні технології навчання сприяє більш глибокому її усвідомленню. У зв'язку з цим протягом останніх років особлива увага приділяється якості освіти.

Рівень компетенції молодого лікаря-випускника залежить від багатьох факторів, таких як професіоналізм викладачів, умови і матеріальне забезпечення навчального процесу, мотивація студента-медика, наявність сучасних технологій навчання і системи контролю знань та ін. Підготовка високо-аваліфікованих спеціалістів - важлива складова соціальної стратегії нашої держави.

У викладанні кожної дисципліни мають переважати методи, які допомагають опанувати професією і фактично створюють профіль спеціаліста. На кафедрі хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії з пластичною та реконструктивною хірургією голови та шиї ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія» значна увага приділяється формуванню сучасного статусу лікаря-стоматолога, впровадженню інтерактивних методів навчання, посиленню практичного спрямування навчального процесу та самопідготовці студентів у позааудиторний час. При цьому співробітники кафедри постійно вдосконалюють форми і методи стимулювання творчої активності студентів, здійснюється корекція змісту навчання відповідно до вимог практичної охорони здоров'я, вдосконалюються контроль та оцінка якості знань і практичних навичок.

За своїм методичним потенціалом вища школа нині навчає, головним чином, знанням, тоді як практичними вміннями на належному рівні володіє далеко не кожний випускник медичного закладу. Одним із шляхів розв'язання цієї проблеми є безперервне систематичне навчання і наближення навчального процесу до вимог практичної охорони здоров'я. Для формування професійних навичок і вмінь на кафедрі широко застосовуються мультимедійні інтерактивні лекції зі зворотним зв'язком між суб'єктами викладання, семінари в групах, самопідготовка з опрацюванням літератури, проведення тематичних презентацій, повідомлень, міні-конференцій, рольових ігор із моделюванням робочих ситуацій.

Важливо навчити майбутнього лікаря особисто-орієнтованому підходу до хворого, сформуванню вміння визначати вподобання пацієнта, спілкуватися з ним, не обмежуючи його незалежності, здатність відбору та оцінки інформації під час збору анамнезу. Студента треба навчити самостійно приймати рішення при невідкладних станах, здійснювати діагностику на початковій стадії захворювання, раціонально визначати діагностичні та лікувальні заходи.

З метою розвитку компетентності в сфері особисто-орієнтованої взаємодії застосовуються підходи, які дають змогу засвоїти певний стиль спілкування при призначенні обстеження, методів лікування пацієнта, спрямованих на досягнення партнерства. Цьому сприяють тематичні заняття, спостереження або аналіз відеозапису обходу хворих лікарем у стаціонарі й особливостей лікування пацієнтів із тим чи іншим діагнозом, рольові та ділові ігри, комунікативні тренінги, рішення ситуаційних завдань, лікарські конференції щодо проблем спілкування в медичній практиці та міжлікарської взаємодії, роботи в команді. Усе це слугує дієвим методом контролю професійної підготовки, об'єктивною оцінкою здатності до реальної практичної діяльності.

Особлива увага на кафедрі приділяється модульному інтегральному методу навчання — діловій грі [1]. Однією з форм такої гри може бути клініко-патологічна конференція з розбором клінічного випадку, що складно діагностується, або з розходженням діагнозів. За основу такої ділової гри беруть випадок із реальної практики стаціонару. Гру також можна проводити у вигляді розширеної конференції за участі викладачів і практичних лікарів стаціонару та поліклініки. З метою підготовки до гри студент має глибоко та детально вивчити спеціальну літературу із сучасним підходом до діагностики та лікування, ознайомитися з нормативними документами, що визначають посадові обов'язки лікаря. Під контролем викладача створюється сценарій, відпрацьовуються дії, наочність забезпечується демонстрацією слайдів із використанням мультимедійної техніки. Оскільки ця гра є формою навчання, з метою зворотного зв'язку з аудиторією і контролю набутих знань та вмінь під час конференції постають конкретні запитання з відповідями в усній і письмовій формах. Іншою формою ділової гри є «сюжетно-рольова», яку проводить із групою студентів викладач у навчальній кімнаті, де він пропонує конкретну клінічну ситуацію, а студенти по черзі виконують ролі лікаря, медсестри, пацієнта, лікаря-консультанта тощо [1; 2]. Застосовується також метод ділової гри у формі «консиліуму» з конкретним завданням у вигляді складної клінічної ситуації, у вирішенні якої бере участь група студентів у ролях різних спеціалістів.

Отже, методика ділової гри є однією з активних форм навчання, де керівник здійснює навчально-методичну і педагогічну роботу, а студенти розширюють свій клінічний кругозір, проявляють організа-

торські здібності, відпрацьовують уміння виступати перед аудиторією, формують комунікативні навички, вміння вести дискусію, аргументовано відстоювати свою позицію, дотримуючись при цьому правил лікарської етики та деонтології.

На кафедрі здійснюються й інші форми навчання. Наприклад, методика «проблемного навчання» пропонує розв'язання конкретної проблеми: клінічної, організаційної тощо, з подальшим обговоренням отриманих результатів і висновків [1]. «Проблемний метод» навчання робить практичні заняття цікавими, розкриває ситуації, які можуть зустрітися в практичній роботі, сприяє розвитку клінічного мислення. Цей метод виявляє вміння студентів практично застосовувати професійні навички та теоретичні знання, розвиває відповідальність.

Добре зарекомендував себе і такий метод навчання як «мозковий штурм» [2] з активною участю всієї групи і максимальною мобілізацією уваги, пам'яті, швидкості реакції у відповідях на питання щодо діагностики і лікування. Цей метод дозволяє раціонально використовувати диференційовано-діагностичні навички студентів, розширює їхній кругозір, вчить швидко і вміло виявляти та порівнювати нюанси клінічної симптоматики, швидко приймати раціональні рішення при загрозливих станах.

У процесі навчання може застосовуватися метод «малих груп», коли підгрупа студентів вирішує конкретну клінічну задачу з подальшою презентацією висновків в усній або письмовій формі або із застосуванням для цієї мети дисплея комп'ютера. Цей метод сприяє підвищенню активності студентів під час навчального процесу.

З метою підвищення кваліфікації викладачів на кафедрі проводяться відкриті заняття, де застосовуються інноваційні методи навчання із сучасним матеріально-технічним забезпеченням.

При здійсненні контролю клінічної компетентності студента може бути застосований метод «об'єктивного структурованого клінічного екзамену». Це дозволяє оцінити клінічні, практичні навички опитування, огляду хворого, взаємовідносин із пацієнтом, уміння оцінювати результати досліджень. Необхідно приділити особливу увагу відбору пацієнтів із метою демонстрації різних клінічних ситуацій. Цей метод дає змогу в конкретному клінічному випадку оцінити рівень професійної підготовки студента за різними аспектами: теоретичним, практичним, комунікативним і за рівнем клінічного мислення в цілому.

Отже, інноваційні форми навчання стимулюють творчий підхід до роботи, самостійність, відповідальність, уміння оперативно приймати рішення в складній ситуації.

Список використаної літератури

1. Касевич В. Б. Болонский процес в вопросах и ответах / В. Б. Касевич, Р. В. Свелов, А. В. Петров. — Спб. : изд-во С.Петербург. ун-та, 2004. — 108 с.
2. Казаков В. Н. Дистанционное обучение в медицине / В. Н. Казаков, В. Г. Климовицкий. — Донецк . ООО «Норд», 2005. — 80 с.